

A családtámogatási rendszer társadalmi célja a közjó szemszögéből

¹ Esztergom-Budapesti Főegyházmegye

² Makovecz Campus Alapítvány (MCA) – Collegium Professorum Hungarorum (CPH)

Levelező szerző: Fehér Csongor, feher.csongor@outlook.com

DOI: <https://doi.org/10.63582/KAPOCS.2026.1-2.9>

Absztrakt

A tanulmány a családtámogatási rendszer társadalmi rendeltetését vizsgálja a közjó nézőpontjából, keresztény patrióta értelmezési keretben. Kiindulópontja az, hogy a család fogalma nem semleges technikai kategória: a jogi meghatározások, a katolikus társadalmi tanítás és a közgazdasági elemzések eltérő hangsúlyokat visznek a szakpolitikai gondolkodásba. A magyar alkotmányos rend a családot a nemzet fennmaradásának egyik alapjaként védi, és a családi kapcsolat alapját a házasságban, illetve a szülő–gyermek viszonyban jelöli meg. A tanulmány rövid demográfiai kitekintéssel érzékelteti a magyar és európai termékenységi trendeket, majd a modern családmodell fő kihívásait – így a deintézményesülést, az erőforrások differenciálódását és a munka–család feszültséget – rendezi a szakirodalom alapján. Erre építve egy kétgenerációs szakpolitikai keretet javasol, amely a szülő–gyermek felelősségi tengely megerősítését, a szubszidiaritás érvényesítését és a gondoskodási terhek igazságosabb viselését tekinti irányadónak.

Kulcsszavak: családtámogatási rendszer, közjó, katolikus társadalmi tanítás, szubszidiaritás, házasság, gyermekvállalás, termékenység, generációk közötti szolidaritás, munka–család egyensúly, Magyarország

Abstract

This paper examines the social purpose of the family support system from the perspective of the common good within a Christian-patriotic framework. Its starting point is that the notion of family is not value-neutral: legal definitions, Catholic social teaching and economic approaches each carry distinct policy implications. In Hungary's constitutional order, the family is protected as one of the foundations of the nation's continuity, with marriage and the parent-child bond identified as its core legal relations. The paper briefly reviews fertility trends in Hungary and the European Union, then discusses major pressures on contemporary family life, including deinstitutionalization, unequal resource distribution and work-family tensions. On that basis, it proposes a two-generation policy framework centered on the parent-child axis of responsibility, subsidiarity and a fairer distribution of caregiving burdens.

Keywords: family support system, common good, Catholic social teaching, subsidiarity, marriage, child-bearing, fertility, intergenerational solidarity, work–family balance, Hungary

Bevezetés

A családtámogatási rendszer a modern állam egyik legsűrűbb szakpolitikai területe. Egyszerre érinti a demográfiai fenntarthatóságot, a társadalmi reprodukció intézményeit (vö. Fraser 2013), a munkapiaci alkalmazkodást, valamint a kulturális és erkölcsi rend kérdését.

Amikor a tanulmány a „katolikus társadalmi tanítás” kifejezést használja, elsősorban a katolikus tanítóhivatali forrásokra támaszkodik; a kulcsfogalmak ugyanakkor a tágabb keresztény etikai hagyományban is értelmezhetők. A család körüli vita ezért nem egyszerűen definíciós természetű. Arról szól, milyen emberképre és milyen felelősségi

rendre épül a közjó szolgálatának intézményes világa, és hogyan oszlik meg a felelősség az egyén, a család, a közösségek és az állam között. A „keresztény patrióta” nézőpont a családot elsődleges élet- és felelősségközösségnek tekinti: olyan térnek, ahol a házasság stabilitása, a gyermekvállalás nyitottsága és a generációk közötti szolidaritás nemcsak magánjelentőségű, hanem közpolitikai súllyal is bír. A magyar alkotmányos rend ehhez világos támpontot ad, amikor a családot a nemzet fennmaradásának alapjaként védi, és a családi kapcsolat alapját a házasságban, illetve a szülő-gyermek viszonyban rögzíti (Magyarország Alaptörvénye, 2011).

A tanulmánynak két fő törekvése van. Először áttekinti a család eltérő értelmezési kereteit: a jogi, a kánonjogi (Erdő 2015) és teológiai, a közgazdasági, valamint a kritikai társadalomelméleti megközelítéseket. Ezt követően ezekre építve olyan szakpolitikai javaslatot fogalmaz meg, amely

a szubszidiaritás elvét és a család autonómiáját a gyakorlati eszközrendszer felől teszi értelmezhetővé. Ennek szervező fogalma a kétgenerációs családfelfogás: a támogatások és szolgáltatások rendezőelve a szülő-gyermek felelősségi tengely, összhangban a magyar alkotmányos családvédelemmel és a katolikus társadalmi tanítás alapelveivel (2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről; XI. Piusz pápa 1931; Az Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa 2007).

Az érvelés menete ennek megfelelően épül fel. Az 1. és 2. fejezet a fogalmi és normatív kiindulópontokat tisztázza, a 3. és 4. fejezet a társadalmi és demográfiai kontextust rajzolja meg, az 5. és 6. fejezet a kétgenerációs keretet és a hozzá kapcsolódó háromgenerációs életkezdési modellt fejti ki, a 7. és 8. fejezet pedig a megvalósítás kockázatait, a monitoring szempontjait és a szakpolitikai ajánlásokat foglalja össze.

1. Fogalmi és normatív keret

1.1. A család alkotmányos és törvényi védelme Magyarországon

Magyarország Alaptörvénye L) cikke a házasság intézményét egy férfi és egy nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösségként védi, és a családot a nemzet fennmaradásának alapjaként határozza meg; a családi kapcsolat alapja a házasság, illetve a szülő-gyermek viszony (Magyarország Alaptörvénye 2011). E kerethez kapcsolódik a családok védelméről szóló sarkalatos törvény, amely a családot erkölcsi alapokon nyugvó, önálló társadalmi közösségként írja le, és hangsúlyozza a család nemzetfenntartó szerepét. A családfogalom körüli alkotmányos viták és korrekciók azt jelzik, hogy a jogrendszerben is folyamatosan érvényesül a fogalmi határkijelölés igénye; erre példa az Alkotmánybíróság 43/2012. (XII. 20.) határozata a 2011. évi CCXI. törvény egyes rendelkezéseiről (2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről; 43/2012. (XII. 20.) AB határozat).

1.2. Katolikus társadalmi tanítás: méltóság, közjó, szolidaritás, szubszidiaritás

A katolikus társadalmi tanítás a társadalmat nem egyszerűen szerződések és érdekek hálózatának látja, hanem személyek és közösségek erkölcsi rendjének. Ebben a rendben a család kitüntetett helyet foglal el: a személy kibontakozásának természetes közege, a gondoskodás és a nevelés első terepe, valamint az értékátadás alapformája. A szubszidiaritás klasszikus elve ebből következően azt kívánja, hogy amit a kisebb közösségek – mindenekelőtt a család – maguk is képesek hordozni, azt a magasabb szintű intézmények ne vonják el tőlük, hanem támogassák. Ezzel összhangban az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma a közjó, a szolidaritás és a szubszidiaritás egymást feltételező elveit emeli ki (XI. Piusz pápa 1931; Az Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa 2007).

A családra vonatkozó keresztény normatív keret a pápai tanítóhivatal fontos dokumentumaiban részletesen kirajzolódik. A *Familiaris consortio*

¹ A „keresztény patrióta” kifejezés a tanulmányban nem pártpolitikai címke, hanem normatív-értelmezési keret: a hazaszeretetet a keresztény (itt: a katolikus társadalmi tanításban megragadható) erkölcsi horizontban, a közjó, a felelősség és a szolgálat mércéjével ragadja meg.

a keresztény család mai világban betöltött küldetését, a házastársi hűséget és a gyermeknevelés felelősségét állítja előtérbe; a Katolikus Egyház Katekizmusa pedig külön hangsúlyozza, hogy

a gyermekek neveléséért és erkölcsi formálásáért elsődlegesen a szülők felelnek (Katolikus Egyház 1994; II. János Pál pápa 1982).

2. A család fogalma különböző megközelítésekben

A család fogalma több rétegből áll össze: egyszerre jogi intézmény, vallási-erkölcsi közösség, gazdasági egység és kulturális értékadó tér. A szakpolitikai viták gyakran azért válnak élessé, mert ezek közül a dimenziók közül egy-egy megközelítés egyet kiemel, majd abból csinál általános mércét. Az alábbi alfejezetek nem egy végleges definíciót akarnak kikényszeríteni, hanem azt teszik láthatóvá, hogy a különböző családfogalmak milyen eltérő szakpolitikai következményekhez vezetnek.

2.1. Kánonjogi és teológiai megközelítés

A katolikus kánonjogi és teológiai felfogás a családot a házasság szentségi és erkölcsi egységéhez köti. E szemléletben a házastársak kölcsönös felelőssége, a gyermekek védelme és nevelése, valamint a család közösségi beágyazottsága kap hangsúlyt (Katolikus Egyház 1994, II. János Pál pápa 1982).

2.2. Magyar jogi megközelítés

A magyar jogrendszer a családot a társadalom alapegységeként kezeli, és intézményi garanciákat rendel a házastársi és szülői felelősséghez. A jogi megközelítés előnye a kiszámíthatóság: a jogviszonyok, jogosultságok és kötelezettségek rendezése révén stabil keretet ad a családi élethez (2011. évi CXXI. törvény a családok védelméről, Magyarország Alaptörvénye 2011).

2.3. Közgazdasági megközelítés: erőforrások és döntések

A közgazdaságtan gyakran a döntések és az erőforrás-allokáció felől közelít a családhoz: a háztartáson belüli munkamegosztást, a jövedelmek elosztását és a gyermekekbe irányuló humántőke-beruházásokat vizsgálja. Becker család-közgazdaságtani modellje ebből a szempontból erős mérési és ösztönzési keretet kínál, ugyanakkor

benne rejlik az a veszély is, hogy a családi kapcsolatokat túlságosan instrumentális nyelvre fordítja le (Becker 1981, 1991).

2.4. Kritikai társadalomelméleti nézőpontok: a piaci logika kiterjedése

A kritikai társadalomelmélet a család intézményi környezetét elsősorban a munkaerőpiaci kényszerek és a piaci racionalitás terjeszkedése felől olvassa. Az individualizáció erősödése és a piaci logikák mélyülése a gondoskodási rendet is nyomás alá helyezheti, így a családi kohézió sem marad érintetlen. E nézőpontból a családtámogatási rendszer egyik feladata éppen az, hogy a piac idő- és kockázatosító mechanizmusait közösségi, illetve intézményi ellensúlyokkal egészítse ki, és ne hagyja a gyermeknevelés terheit kizárólag a magánszférára (Fraser 2013, Harvey 2005).

2.5. Keresztény patrióta szintézis

A keresztény patrióta szintézis a családot erkölcsi, vallási és nemzeti alapegységként érti. Innen nézve a családtámogatási rendszer nem csupán szociálpolitikai technika, hanem a közjó és a nemzeti fennmaradás szolgálatának egyik terepe. Az állami beavatkozás akkor igazolható, ha növeli a család cselekvőképességét, és hozzájárul ahhoz a stabilitáshoz és biztonsághoz, amelyben a gyermekvállalás reális döntéssé válhat (Magyarország Alaptörvénye 2011, Az Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa 2007).

A különböző megközelítésekből mégis kirajzolódik a közös tanulság: a családpolitika eredményessége nem egyszerűen pénzkérdés, hanem a stabilitás és a felelősség rendjének kérdése is. Ezért kell röviden számba venni azokat a modern társadalmi folyamatokat, amelyek meggyengítik ezt a rendet, és amelyekre a szakpolitikának valamilyen választ kell adnia.

3. A modern családmódel kihívásai

3.1. A házasság deintézményesülése és a stabilitás kérdése

Cherlin a házasság deintézményesüléséről írva arra mutat rá, hogy gyengülnek azok a közösen osztott normák, amelyek korábban viszonylag világos szerepelvárásokat és stabil kereteket adtak a házasságnak. A jelenség nem azt jelenti, hogy a házasság eltűnne a társadalomból. Inkább arról van szó, hogy a jelentése átalakul: az intézmény egyre kevésbé előír, és egyre inkább egyéni alkuk, változó életstratégiák és személyes értelmezések tárgyává válik. A katolikus társadalmi tanítás felől nézve ennek azért van súlya, mert az elköteleződés, a hűség és a felelősség normái nem pusztán magánügyek, hanem a gyermekek jólétének és a közösségi stabilitásnak is feltételei. Szakpolitikai szempontból pedig ebből következik, hogy ahol meggyengülnek a tartós elköteleződés társadalmi mintái, ott a gyermekvállaláshoz szükséges kapcsolati biztonság is sérülékenyebbé válhat (II. János Pál pápa 1982, Cherlin 2004).

3.2. „Szétváló sorsok”: a gyermekek erőforrásainak differenciálódása

McLanahan szétváló sorsok („*diverging destinies*”) tézise szerint a családszerkezeti változások és a párkapcsolati instabilitás társadalmi státusz szerint nem azonos módon érintik a gyermekeket. A nagyobb erőforrásokkal rendelkező családok jóval könnyebben képesek kompenzálni a kockázatokat és beruházni gyermekeik jövőjébe, míg az alacsonyabb státuszú csoportokban a hátrányok egymást erősíthetik. Ebből következik, hogy a családtámogatási rendszer nem szűkíthető pusztán jövedelmi transzferekre: a gondoskodási kapacitások és a stabilitási feltételek erősítésére is figyelnie kell (McLanahan 2004).

3.3. A második demográfiai átmenet és az értékváltozás

A második demográfiai átmenet elmélete a termékenység csökkenését, a házasságkötések halasztását és a párkapcsolati formák pluralizálódását tágabb értékváltozási, illetve individualizációs

folyamatokkal kapcsolja össze. A keresztény patrióta megközelítés ebből nem azt a következtetést vonja le, hogy a modernitást egészében el kellene utasítani vagy hogy a társadalmi differenciálódás folyamatai egyszerűen visszafordíthatók volnának. A kérdés inkább az, milyen erkölcsi és intézményi feltételek között marad a modern társadalomban is reálisan vállalható a házasság, a gyermeknevelés és a generációk közötti felelősség. Ha az elköteleződés normái tartósan elhalványulnak, a gyermekvállaláshoz szükséges biztonságérzet is gyengülhet. A vallás és termékenység kapcsolatát vizsgáló kutatások arra is rámutatnak, hogy a vallási normák akkor hatnak viselkedési mintákra, ha a társadalmi identitás központi részét alkotják, és intézményesen is közvetíthetők maradnak (McQuillan 2004, Lesthaeghe 2010).

3.4. Munka–család konfliktus és a gondoskodási rend terhei

A munkaerőpiaci részvétel és a gyermeknevelés összehangolása a családpolitika egyik legkézzelfoghatóbb próbaköve. Az OECD rendre azt mutatja, hogy a gyermekellátás, a szülői szabadságok, a rugalmas munkaszervezés és a pénzügyi ösztönzők együttese ad hatásos szakpolitikai mixet. A hazai empirikus vizsgálatok is arra utalnak, hogy a munka–család konfliktus intenzitását nemcsak a foglalkoztatási helyzet, hanem a szubjektív anyagi biztonság és az élethelyzeti sérülékenység is erősen befolyásolja (Susánszky – Ádám 2022). Magyarország az OECD-összevetésekben magas családtámogatási ráfordítással jelenik meg, de a támogatási szerkezet belső arányai és a munkapiaci ösztönzők finomhangolása továbbra is nyitott szakpolitikai kérdés marad (OECD 2005, 2025).

A társadalmi diagnózist ezért érdemes demográfiai adatok mellé állítani. A termékenységi trendek önmagukban nem döntik el egy családpolitika értékét, de jelzik, mennyire válik a családalapítás a mindennapi életben ténylegesen vállalhatóvá. A következő fejezet ehhez ad rövid magyar és európai kitekintést.

4. Demográfiai kitekintés: Magyarország és Európa

A bemutatott tendenciák két következtetést erősítenek meg. Magyarország ugyan az EU magasabb termékenységgű országai közé tartozik, de mutatói tartósan a reprodukciós szint alatt maradnak; ebből következik, hogy nem alkalmi vagy kampányszerű beavatkozásokra, hanem hosszabb távon kiszámítható, életciklushoz igazított eszközrendszerre van szükség. Ugyanakkor a termékenység és a családi stabilitás erősen függ a lakhatási és gondozási biztonságtól, valamint a munka és a család összeegyeztethetőségétől is. Ez indokolja, hogy a javasolt keret lakhatási, szolgáltatási és munkaerőpiaci elemeket egyszerre kezeljen. Az 1. táblázat a KSH hivatalos, 2023. és 2024. évi összesített adatait foglalja össze. Az 1. táblázat azt mutatja meg, hogy 2023 és 2024 között romlottak a főbb demográfiai

mutatók: csökkent az élveszületések száma és a teljes termékenységi arányszám, miközben nőtt a természetes fogyás.

Az Eurostat összefoglalója szerint 2023-ban az EU-ban Bulgária (1,81), Franciaország (1,66) és Magyarország (1,55) rendelkezett a legmagasabb teljes termékenységi arányszámmal. A KSH hivatalos összesítése szerint Magyarországon 2024-ben a teljes termékenységi arányszám 1,39 volt; ugyanabban az évben 77,5 ezer élveszületés és 127,5 ezer halálozás történt, a természetes fogyás 50,0 ezer fő volt, a házasságkötések száma 46,6 ezer, a válásoké pedig 16,9 ezer volt. A STADAT-adatsor e mutatók hosszabb idősorú, régiós és megyei bontású vizsgálatát is lehetővé teszi (Eurostat 2025; KSH 2025a, 2025b).

1. táblázat. Magyarország főbb demográfiai mutatói, 2023–2024

Mutató (Magyarország)	2023	2024
Élveszületések (ezer fő)	85,2	77,5
Teljes termékenységi arányszám (TTA)	1,51	1,39
Halálozások (ezer fő)	128,2	127,5
Természetes fogyás (ezer fő)	43,0	50,0
Házasságkötések (ezer)	50,2	46,6
Válások (ezer)	16,8	16,9

Forrás: KSH (2025a)

5. Kétgenerációs családfelfogás: szakpolitikai javaslat

A korábbi diagnózis alapján itt nem egy teljesen új rendszer felépítése következik, hanem egy rendezőelv és egy hozzá illeszkedő intézkedéscsomag felvázolása. A tét az, hogy a meglévő magyar eszközrendszer áttekinthetőbb legyen: látszódjék, mely elemek erősítik valóban a szülő–gyermek felelősségi tengelyt, és hol indokolt korrekció a nagyobb koherencia, illetve a mellékhatások csökkentése érdekében.

5.1. Rendezőelv: a szülő–gyermek felelősségi tengely megerősítése

A kétgenerációs családfelfogás közpolitikai értelemben azt jelenti, hogy a családtámogatási

rendszer alapegysége a szülő–gyermek felelősségi tengely. A támogatások és szolgáltatások első kérdése így nem az, hogy miként osztható ki minél több jogcím, hanem az, hogy a szülők ténylegesen képesek-e gondoskodni és nevelni, a gyermekek pedig stabil és kiszámítható környezetben nőhetnek-e fel. Ez a rendezőelv egyaránt illeszkedik a magyar alkotmányos családfogalomhoz és a katolikus társadalmi tanítás szubszidiaritási logikájához, amely szerint a családot támogatni kell, nem pedig kiváltani (Magyarország Alaptörvénye 2011; XI. Piusz pápa 1931; Az Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa 2007).

5.2. Intézkedési csomagok

5.2.1. *Életciklushoz igazított családtámogatási görbe*

A gyermeknevelés terhei időben nem egyformán jelentkeznek. Az első életek inkább időigényesek, később viszont az oktatási és fejlesztési költségek kerülnek előtérbe. Ebből következik, hogy a támogatási rendszer egy részét célszerűbb életciklusalapon rendezni, nagyobb intenzitással a nulla–hat és a tizenkét–tizennyolc éves szakaszban. Nem feltétlenül a több pénz a lényeg, hanem a jobb időzítés: a családok likviditási és időterheinek enyhítése ott, ahol azok a legsűrűbben jelentkeznek.

5.2.2. *Otthoni és intézményi gondozás integrációja (választható eszközök)*

A gondoskodási rend fenntarthatóságához olyan hibrid megoldások kellene, amelyek az otthoni és az intézményi ellátást nem egymás riválisaként kezelik. Ennek egyik eszköze lehet a választható gondozási utalvány, amelyet a család férőhelyre, részidős gyermekfelügyeletre vagy fejlesztő szolgáltatásra fordíthat. A szubszidiaritás itt gyakorlati formát ölt: a család maga döntheti el, milyen arányban tudja saját erőből ellátni a gondoskodást, és hol szorul intézményi kiegészítésre (XI. Piusz pápa 1931; Az Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa 2007).

5.2.3. *Családbarát foglalkoztatási ösztönzőcsomag*

A munka–család konfliktus enyhítéséhez a munkáltatói oldalt is érdekeltté kell tenni. Ezért indokolható egy olyan családbarát foglalkoztatási csomag, amely járulékkedvezményt, minősítési rendszert és – ahol ennek van tere – közbeszerzési szempontokat kapcsol össze. A cél az, hogy a részmunkaidő vagy a rugalmas munkaszervezés ne váljon karrierhátránnyá, és a kisgyermekes szülők számára valódi átjárás nyíljon a rész- és a teljes munkaidő között. Az OECD tapasztalatai is arra utalnak, hogy a szabadságok, a szolgáltatások és a rugalmas foglalkoztatás csak együtt képeznek működő keretet (OECD 2005, 2025).

5.2.4. *Generációk közötti pénzügyi és időbeli együttműködés elismerése*

A családon belüli informális transferek – a nagyszülői segítség, a rokon támogatás, az időráfordítás – a gondoskodási rendszer csendes stabilizátorai. A szakpolitika ezt akkor tudja megerősíteni, ha

legális és átlátható ösztönzőket nyit a dokumentálható gondoskodási tevékenységekre, például adójóváírás vagy célzott kedvezmény formájában. Ily módon a családon belüli felelősségvállalás nem marad teljesen láthatatlan a közpolitika számára, és közvetlenebbül kapcsolódhat a közjó, illetve a szolidaritás elvéhez (Az Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa 2007).

5.3. A magyar eszközrendszerhez való illeszkedés: adó- és otthonteremtési elemek

A kétgenerációs keret nem üres térben mozog. A magyar rendszerben már most is több olyan pénzügyi és intézményi eszköz található, amely a gyermekvállalást és a családi stabilitást kívánja támogatni. A hazai szakirodalom is arra mutat rá, hogy a 2010-es évekre egy életciklusokhoz kapcsolódó, több pillérből álló családtámogatási rendszer alakult ki, amelyben az univerzális és a munkához kötött elemek egyaránt meghatározók (Fűrész – Görög 2018). A valódi kérdés inkább a koherencia: mennyire illeszkednek egymáshoz ezek a programmelemek, mennyire egyszerű a jogosultsági logikájuk, és mennyire átlátható a várható hatásuk, illetve mellékhatásuk.

Az otthonteremtés körében ilyen kulcselem a 2024. január 1-jétől működő CSOK Plusz, amely államilag támogatott kedvezményes hitelprogramként jelent meg a kormányzati tájékoztatásban, részletszabályait pedig a vonatkozó kormányrendelet rögzíti (518/2023. (XI. 30.) Korm. rendelet). Családpolitikai szempontból ennek tétje az, hogy a lakhatási stabilitás mennyiben segíti a gyermekvállalási tervek megvalósíthatóságát, és hogyan kezelhetők közben az ingatlanpiaci mellékhatások (Magyarország Kormánya 2023; MNB 2024).

A közvetlen gyermekvállalási ösztönzők között a babaváró támogatás jogi keretét a 44/2019. (III. 12.) Korm. rendelet adja. A kétgenerációs nézőpontból az ilyen eszközök akkor működnek jól, ha a pénzügyi ösztönzés világos, időben kiszámítható, és nem egyszerű támogatási maximumként jelenik meg, hanem a gyermek megszületéséhez kapcsolódó felelősségi viszonyokat erősíti.

Az adópolitikai oldalon a családi kedvezmények szabályait és mértékét a NAV tájékoztatói és információs füzetek részletezik. A havi kedvezményösszegek 2025. július 1-jétől emelkedtek meg (NAV 2025). E kedvezmények értékelése során nemcsak a nominális összeg fontos, hanem

az is, hogy a szabályozás mennyire átlátható, ténylegesen kik számára hozzáférhető, és milyen ösztönzést ad a formális foglalkoztatás irányába (Magyarország Kormánya 2025; NAV 2026).

5.4. Illeszkedési szempontok: mi erősíti a szülő–gyermek felelősségi tengelyt, és mi igényel finomhangolást

A kétgenerációs rendezőelv egyik gyakorlati haszna az, hogy értékelési rácsot ad a már működő eszközök áttekintéséhez. Az alábbi, nem teljes felsorolás azt jelzi, mely programelemek illeszkednek többnyire a szülő–gyermek felelősségi tengelyhez, és hol bukkannak fel olyan tervezési kérdések, amelyek korrekciót vagy kiegészítő intézkedést indokolhatnak.

A tengelyt jellemzően erősítő elemek a következők:

- Lakhatási stabilitást célzó konstrukciók (például CSOK Plusz): a gyermekvállalási tervek realizálhatóságát a lakhatási biztonságon keresztül támogathatják, miközben szükség van a mellékhatások (például ingatlanpiaci torzulás) figyelésére.
- Gyermekvállaláshoz kötött, időben kiszámítható pénzügyi ösztönzők (például babaváró): akkor illeszkednek jól, ha a jogosultság,

a feltételrendszer és a kommunikáció a felelősségi viszonyokat erősíti, nem pusztán „támogatási maximumként” jelenik meg.

- Családi adókedvezmények: a gyermeknevelési terhek elismerésén keresztül kapcsolódnak a tengelyhez; hatásukat nagyban befolyásolja a hozzáférhetőség és az, hogy mennyire érnek el alacsonyabb jövedelmű háztartásokat is.
- A finomhangolást igénylő tipikus pontok az alábbiak:
- Küszöbhatások (cliff hatások) és sávugrások: amikor a jogosultságok meredeken változnak egy, kettő, illetve három gyermek között, az átláthatóság és az igazságosság sérülhet; a fokozatos, életciklushoz igazított logika mérsékelheti ezt.
- Adóalaphoz/jövedelemhez kötött eszközök regresszív kockázata: ahol a kedvezmény kihasználása erősen függ a stabil, magasabb adóalaptól, ott célzott korrekcióval vagy szolgáltatási pillérrel érdemes kiegyensúlyozni.
- Lakhatási programok piaci mellékhatásai: a támogatás akkor szolgálja a közjót, ha a hozzáférés és a kínálati oldal (építési kapacitás, bérleti piac) együtt kezelhető, különben az árhatások leértékelhetik a támogatás reálértékét.

6. Háromgenerációs életkezdési és otthonteremtési modell egygyermekes családok számára

Az előző fejezet kétgenerációs rendezőelvére építve itt egy célzott, vitaindító konstrukció kerül szóba: miként lehet az egygyermekes háztartások sajátos helyzetét kezelni úgy, hogy közben a következő nemzedék életkezdési esélyei is javuljanak. A probléma lényege az úgynevezett egygyermekes rés: ezek a családok viselik a gyermeknevelés számos fix költségét, miközben több támogatási elem volumene jellemzően a második vagy harmadik gyermeknél válik érdemivé.

A fejezet logikája egyszerű: a kétgenerációs norma mellett a háromgenerációs társadalmi valóságból indul ki. A támogatási egység továbbra is a szülő–gyermek felelősségi tengely marad, a szakpolitikai cél azonban már a harmadik generáció, vagyis a ma nevelt gyermek későbbi családalapítási esélyeinek erősítése. Így az egygyermekes helyzet nem lezárt állapotként, hanem hosszabb időtávú életpályakérdésként jelenik meg.

6.1. Kiindulópont: az egygyermekes háztartás családpolitikai helyzete és a küszöbhatások problémája

Az egygyermekes kategória valójában igen heterogén. Jelentősen eltérhet a háztartások jövedelmi helyzete, lakhatási pályája, munkarendje, az egy-szülőség kockázata, sőt az egészségi és életciklusbeli körülmények is. Mégis jól látható, hogy sok támogatási konstrukcióban az első gyermek után belépő jogosultságok korlátozottabbak, miközben a második vagy harmadik gyermeknél a támogatási volumen ugrásszerűen nő. Ha ez a logika meredek küszöbhatásokkal társul, az egygyermekes háztartások egy része köztes helyzetbe szorul: a fix terheket viseli, de a volumenkedvezményekből aránytalanul keveset ér el.

Ebből nem az következik, hogy az egygyermekes modellt normatív ideállá kellene emelni. Inkább az, hogy nem indokolt másodrendű jogosultsági

helyzetet létrehozni. A szakpolitikai cél ezért kettős: legyen kiszámítható minimum az első gyermekhez kapcsolódó hozzáférési és szolgáltatási oldalon, ugyanakkor maradjanak fenn a további gyermekvállalást ösztönző elemek is úgy, hogy a küszöbhatások mérséklődjenek, és a munka és a család közötti döntések kevésbé torzuljanak (OECD 2005, 2025).

6.2. Stratégiai cél: a harmadik generáció gyermekvállalási realitásának javítása az életkezdés belépési kapuinál

A javasolt konstrukció nem az „egy gyermek vállalását” kívánja ösztönözni. A cél az, hogy a ma felnövő gyermekek – vagyis a harmadik generáció – később nagyobb realitással tudjanak családot alapítani. A fiatal felnőttek demográfiai pályáját ugyanis erősen befolyásolják az életkezdés korlátai; ezek közül különösen fontos az első stabil lakhatás elérhetősége – önerő, kaució, hitelképesség – és a tartós felelősségvállalás biztonságérzete (KSH 2025a, Eurostat 2025).

A modell ezért hosszú időtávon fejti ki hatását. A gyermek javára képződő, célhoz kötött életkezdési tőke csökkentheti a halasztás kényszerét, enyhítheti az első lakhatás belépési akadályait, és közvetve növelheti a családalapítás realitását is. A demográfiai kapcsolat tehát nem közvetlen számlapénz, hanem az életkezdés strukturális korlátainak oldásán keresztül jön létre.

6.3. Jogosultsági keret: normatív kapu és gyermekvédelmi korrekció

A modell világos és adminisztratív kezelhető belépési kaput kíván. Normatív alapesetként rögzíthető, hogy a konstrukció házasságkötést követően, a gyermekre tekintettel aktiválható, és mindvégig a gyermek javára szolgáló, célhoz kötött eszköz marad. Ennek indoka, hogy a magyar alkotmányos és törvényi keret a házasságot és a szülő–gyermek viszonyt a családi kapcsolat alapjaként emeli ki (Magyarország Alaptörvénye 2011; 2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről).

Ezzel együtt a „nem másodrendű státusz” elve megkívánja, hogy a konstrukció azokat a helyzeteket is tudja kezelni, amikor a házassági keret objektív okból megszűnik vagy ellehetetlenül, például özvegyesség esetén. Ilyenkor indokolt egy szűk, gyermekvédelmi korrekciós ág: a közpénz célhoz kötöttségének megőrzése mellett a gyermek életkezdési esélye ne sérüljön pusztán a családszerkezet kényszerű változása miatt.

6.4. Az egygyermekes helyzet tipikus okai (nem jogosultsági feltétel)

Az egygyermekes családszerkezet mögött gyakran nem választott preferencia, hanem kényszerítő élethelyzeti tényezők állnak. Ilyen lehet a késői házasságkötés vagy a kitolódó gyermekvállalás, a tartós egészségi akadály, a fogyatékkal élő vagy tartósan beteg gyermek hosszú távú gondozása, a másik szülő tartós kiesése a családi felelősségvállalásból, a szülő halála, illetve az anyagi és lakhatási korlátok együttese. A felsorolás célja nem az okok minősítése, hanem annak hangsúlyozása, hogy az egygyermekes élethelyzet sok esetben nem szabad választás, hanem sérülékeny, többletterhékkel járó életpályahelyzet. A szakpolitikai válasz ezért nem az okok „igazoltatása”, hanem a gyermek életkezdési esélyeinek javítása lehet. A hátrányokat ott érdemes enyhíteni, ahol valóban keletkeznek: a hozzáférés, a lakhatás és a jövőbeli családalapítás belépési pontjain.

6.5. A konstrukció magja: MÁK-életkezdési számla állami hozzájárulással és önkéntes háromgenerációs befizetési csatornával

A javaslat középpontjában egy, a Magyar Államkincstárnál vezetett, a gyermekhez rendelt célszámla állna („háromgenerációs életkezdési számla”). A konstrukció nem előzmény nélküli: a magyar szabályozás már ma is ismeri az életkezdési támogatás és a Start-számla logikáját, vagyis az állami induló összeget és az önkéntes befizetésekhez kapcsolódó állami kiegészítést (2005. évi CLXXIV. törvény a fiatalok életkezdési támogatásáról; Magyar Államkincstár 2023).

A javaslat összehasonlító nézőpontból is értelmezhető. Hazai előképként a Start-számla azért fontos, mert már intézményesítette azt az elvet, hogy a gyermek javára rendelt, hosszú távú megtakarítást az állam induló támogatással és befizetésösztönző elemekkel is erősítheti (2005. évi CLXXIV. törvény a fiatalok életkezdési támogatásáról, Magyar Államkincstár 2023). A jelen javaslat sajátossága az, hogy ezt a megtakarítási logikát kifejezetten az első lakhatás és a családalapítás demográfiailag érzékeny pontjaihoz köti, és a nagyszülői befizetéseket is szabályozott, átlátható csatornába tereli.

A modell újdonsága tehát nem maga a számla, hanem annak szakpolitikai hangolása az egygyermekes háztartások helyzetére. A szülők rendszeres befizetései mellett a nagyszülők önkéntes hozzájárulása is intézményesített, átlátható csatornát kapna, miközben az állami hozzájárulás úgy épülne

fel, hogy a tartós takarékoságot jutalmazza, de ne kizárólag a magasabb jövedelműek számára legyen jól kihasználható.

Az állami hozzájárulás három elemből állhatna: aktiválási jóváírásból a jogosultság megnyílásakor, éves befizetéskiegészítésből meghatározott plafonnal, valamint a több éven át fenntartott rendszeres takarékoságot elismerő hűségjóváírásból. A konstrukció lényege, hogy az állam ne rövid távú fogyasztást finanszírozzon, hanem a gyermek későbbi életkezdesi tőkét erősítse, és ezen keresztül csökkentse a családalapítás belépési korlátait.

6.6. Felhasználás: célhoz kötöttség az első lakhatás és a családalapítás pontjain

A számla felhasználása szűken célhoz kötött volna, mégpedig két demográfiaileg érzékeny életpályaponton: az első lakhatásnál – önerő, kaució, igazolt belépési költségek – és a családalapításnál, vagyis a tartós felelősségvállaláshoz kapcsolódó, jól körülhatárolható életkezdesi tételeknél. Éppen ez a célhoz kötöttség biztosítaná, hogy az állami hozzájárulás ne folyjon szét rövid távú kiadásokban, hanem ott hasson, ahol a belépési korlátok ténylegesen jelentkeznek.

A felhasználást dokumentált és igazolt tranzakciókhoz kellene kötni; ez egyszerre védi a közpénz célját, és erősíti a családok életkezdesi és lakhatási döntéseinek tervezhetőségét. Ugyanakkor a szabályozásnak kerülni kellene az újabb meredek küszöbök: a hozzáférés logikája legyen átlátható, fokozatos és adminisztratív kezelhető.

6.7. Várható hatások: életkezdesi hátrányok mérséklése és a háromgenerációs együttműködés rendezett erősítése

A konstrukció elsődleges hozadéka az életkezdesi hátrányok mérséklése lehetne az első lakhatás és a családalapítás kritikus pontjain. Az induló önerő és a lakhatási belépési korlátok enyhítése csökkentheti a kényszerű halasztást, és stabilabb kiinduló helyzetet teremthet a fiatal felnőttek számára. Ez társadalmi mobilitási szempontból sem közömbös, mert az életkezdesi erőforrások különbségei a gyermekek későbbi esélyeire is visszahatnak (vö. McLanahan 2004).

Másodlagos, de stratégiaileg fontos hatásként a háromgenerációs együttműködés is rendezettebb formát ölthet. A nagyszülői támogatás így nem informális kényszerként vagy bizonytalan elszámolási viszonyként jelenne meg, hanem önkéntes,

szabályozott és célhoz kötött hozzájárulásként. Ez egyszerre erősítheti a családi szolidaritást és csökkentheti a későbbi konfliktusok kockázatát.

A modell azonban csak akkor illeszkedik tartós családstratégiába, ha a pénzügyi eszközök mellett megmarad a szolgáltatási pillér és a munka-család összeegyeztethetőségét javító intézkedéscsomag is (OECD 2005, 2025).

6.8. A gondoskodás teológiai alapjai: a szülők felelőssége a gyermekért, majd életciklusfordulattal a gyermek felelőssége a szülőért

6.8.1. Összegzés tézisekben

A szülők gyermek iránti gondoskodása a teremtés rendjéből és a szolgáló szeretet krisztusi mintájából fakadó elsődleges felelősség.

A gondoskodás teológiai alapjainak összefoglalásához az alábbi tézisek világítják meg a családon belüli felelősség és kölcsönös támogatás erkölcsi rendjét.

1. A gyermek szülő iránti gondoskodása a negyedik parancsolat „tisztelet” fogalmának cselekvő formája, az igazságosság és a kegyeletes, tiszteletteljes családi kötelesség erkölcsi rendjével összhangban.
2. A gyermek - szülő gondoskodás a negyedik parancsolat „tisztelet” fogalmának cselekvő formája, az igazságosság és a kegyeletes, tiszteletteljes családi kötelesség erkölcsi rendjével összhangban.
3. A gondoskodás ajándék-válasz szerkezetű: nem elszámolás, hanem személyes felelősség és hűség.
4. A gondoskodásnak erkölcsi határai vannak: a méltóság védelme, a bántalmazás elutasítása és a reális teherbírás figyelembevétele.

Összehasonlító szempontból figyelemre méltó az Egyesült Államokban létrehozott Trump-számlák program, amely a gyermek javára nyitott, adókedvezményes, hosszú távú megtakarítási számlát kapcsol össze állami induló hozzájárulással. A programra vonatkozó iránymutatást az Egyesült Államok szövetségi adóhatósága (Internal Revenue Service, IRS) tette közzé. A számlát szülő, gyám vagy más jogosult személy nyithat olyan gyermek számára, aki az adott naptári év végéig még nem tölti be a **tizennyolcadik** életévét, és érvényes társadalombiztosítási számmal rendelkezik. A szövetségi kormány egyszeri, 1000 dolláros pilot-hozzájárulást biztosít azon jogosult gyermekek számára, akik 2025. január 1. és 2028. december 31.

között születnek, amerikai állampolgárok, és akik tekintetében a megnyitásra és a pilot-hozzájárulásra vonatkozó nyilatkozatot szabályszerűen benyújtják (Internal Revenue Service 2025a, 2025b, 2026a, 2026b).

A konstrukció családpolitikai szempontból azért érdekes, mert az állami induló támogatást nem egyszeri fogyasztási transzferként, hanem intergenerációs vagyónképzési eszközként intézményesíti. A Trump-számlákra 2026. július 4-étől lehet befizetni; az egyéb befizetések fő szabály szerint évi 5000 dolláros összeghatárig engedettek, ezen belül a munkáltató legfeljebb 2500 dollárral járulhat hozzá úgy, hogy az nem számít az alkalmazott adóköteles jövedelmének. A számlán lévő összeg a kedvezményezett gyermek javára vezetett számlán marad, addig a szabályozás által meghatározott befektetési formában kezelik, és általában csak attól az évtől használható fel, amelyben a kedvezményezett betölti a tizennyolcadik életévét (Internal Revenue Service 2025a, 2025b, 2026a).

A jelen tanulmányban javasolt háromgenerációs MÁK-modellhez képest a Trump-számlák megoldása két ponton mutat lényeges eltérést. Egyrészt nem kifejezetten az egygyermekes háztartásokra szabott konstrukció, hanem szélesebb jogosulti körre épülő, általános gyermekszámlamodell. Másrészt a felhasználás logikája is tágabb: míg a jelen javaslat az első lakhatás és a családalapítás belépési pontjaihoz kötött, az amerikai megoldás nagykorúság után inkább általános, adózási szabályokkal keretezett vagyoni eszközzé válik. A Trump-számlák

ezért nem közvetlen mintaként, hanem annak példaként értékelhetők, hogy az állami induló hozzájárulás, a családi és munkáltatói együttfinanszírozás, valamint a szabályozott, hosszú távú megtakarítás intézményileg összekapcsolható. A részletszabályok ugyanakkor még formálódnak, mivel a Treasury és az IRS 2026. március 6-án bocsátotta ki a nyitásra, illetve a pilot-hozzájárulásra vonatkozó javasolt szabályokat (Internal Revenue Service 2026a, 2026b).

A jelen tanulmányban javasolt háromgenerációs MÁK-modellhez képest a Trump-számla két ponton mutat lényeges eltérést. Egyrészt nem kifejezetten az egygyermekes háztartásokra szabott konstrukció, hanem szélesebb jogosulti körre épülő, általános gyermekszámlamodell. Másrészt a felhasználás logikája is tágabb: míg a jelen javaslat az első lakhatás és a családalapítás belépési pontjaihoz kötött, az amerikai megoldás nagykorúság után már inkább általános, adózási szabályokkal keretezett vagyoni eszközzé válik. A Trump-számlák modellje ezért nem közvetlen mintaként, hanem annak példaként értelmezhető, hogy az állami induló hozzájárulás, a családi és munkáltatói együttfinanszírozás, valamint a szabályozott, hosszú távú megtakarítás intézményileg összekapcsolható. A részletszabályok ugyanakkor még formálódnak, mivel a Treasury és az IRS 2026. március 6-án bocsátotta ki a nyitásra és a pilot hozzájárulásra vonatkozó javasolt szabályokat (Internal Revenue Service 2026a, 2026b).

7. Megvalósítás, kockázatok, monitoring

7.1. Kockázatok

A kétgenerációs keret bevezetésének egyik fő kockázata az adminisztratív túlbonyolítás. Ha túl sok jogcím, kivétel és speciális szabály keletkezik, a családok információs és ügyintézési terhei gyorsan megnőnek. Emellett valós veszély a torz ösztönzés is – például amikor a rugalmas foglalkoztatás csak formálisan jelenik meg -, továbbá az igazságossági probléma: a támogatásoknak valóban a gondoskodás tényleges terheihez kell igazodniuk.

A szakpolitika értékelése nem állhat meg a demográfiai mutatóknál, még ha a teljes termékenységi arányszám, az elveszületések száma vagy a házasságkötések alakulása fontos jelzőszámok is. Követni kell a munka-család egyensúlyra utaló

indikátorokat, a bölcsődei férőhelyekhez, az óvodai ellátáshoz, a részidős gyermekfelügyelethez és a fejlesztő szolgáltatásokhoz való hozzáférést, a területi egyenlőtlenségeket, sőt a családok szubjektív biztonságérzetét is. A fő trendekhez a KSH demográfiai összefoglalói, az európai összevetéshez az Eurostat, a családpolitikai mixhez pedig az OECD ad támpontot (Eurostat 2025; KSH 2025a, 2025b; OECD 2005, 2025).

A szakpolitika értékelése nem állhat meg a demográfiai mutatóknál, még ha a TTA, az elveszületések vagy a házasságkötések fontos jelzőszámok is. Követni kell a munka-család egyensúlyra utaló indikátorokat, a gyermekellátáshoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférést, a területi egyenlőtlenségeket,

sőt a családok szubjektív biztonságérzetét is. A fő trendekhez a KSH demográfiai összefoglalói, az európai összevetéshez az Eurostat, a családpolitikai

mixhez pedig az OECD ad támpontot (Eurostat 2025, KSH 2025a, 2025b, OECD 2005, 2025).

8. Összegzés és szakpolitikai ajánlások

A tanulmány mellett érvelt, hogy a családtámogatási rendszer nem tekinthető értéksemleges technikai apparátusnak. A család fogalmának normatív tartalma közvetlenül alakítja a célokat, a jogosultsági logikákat és a felelősségi rendet. A magyar alkotmányos és törvényi keretek a házasság és a szülő–gyermek viszony elsődlegességét rögzítik, a katolikus társadalmi tanítás pedig a család autonómiáját és a szubszidiaritás elvét emeli ki. A modern társadalmi folyamatok, így a házassági normák gyengülése, a gyermekek erőforrásainak differenciálódása és a munka–család konfliktus ehhez képest olyan kihívást jelentenek, amelyet a nemzetközi szakirodalom is jól dokumentál.

Ennek a megközelítésnek végső mércéje a közjó: a személy méltóságának, a családi élet stabilitásának, valamint a társadalmi reprodukció és a demográfiai megújulás hosszabb távú fenntarthatóságának együttes előmozdítása (2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről; Cherlin 2004; Magyarország Alaptörvénye 2011; McLanahan 2004; OECD 2005, 2025; XI. Piusz pápa 1931; Az Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa 2007).

A kétgenerációs szakpolitikai keret erre nem a család kiváltásával, hanem cselekvőképességének megerősítésével válaszol. Az életciklushoz igazított támogatási görbe, a gondozási utalvány és a moduláris ellátás, a családbarát munkáltatói ösztönzők, valamint a generációk közötti együttműködés elismerése egyaránt azt célozzák, hogy a felelősség, a méltóság és a szolidaritás intézményes formát kapjon.

A kétgenerációs szakpolitikai keret erre nem a család kiváltásával, hanem cselekvőképességének megerősítésével válaszol. Az életciklushoz igazított

támogatási görbe, a gondozási utalvány és a moduláris ellátás, a családbarát munkáltatói ösztönzők, valamint a generációk közötti együttműködés elismerése egyaránt azt célozzák, hogy a felelősség, a méltóság és a szolidaritás intézményes formát kapjon.

Az előző fejezetek alapján az alábbi, a választható gondozási utalványokra és moduláris (félidős, időszakos) gyermekellátási megoldásokra vonatkozó ajánlások foglalják össze azokat a szakpolitikai beavatkozási pontokat, amelyek a kétgenerációs rendezőelv gyakorlati érvényesítését leginkább szolgálhatják:

- életciklus-alapú támogatási görbe a nullahat és a tizenkét–tizennyolc éves életkorhoz igazítva;
- választható gondozási utalvány és moduláris (félidős, időszakos) gyermekellátási megoldások;
- családbarát foglalkoztatási ösztönzőcsomag: járulékkedvezmény és minősítés, plusz (ahol releváns) közbeszerzési szempont;
- gyorsan igénybe vehető, rövid szülői jelenlétet támogató szabadságjogcímek rendkívüli családi helyzetekre;
- a valós gondozási terhek (SNI, tartós betegség, idősgondozás) arányos elismerése a kedvezményrendszerben;
- generációk közötti együttműködés ösztönzése célzott adójóváírásokkal és átlátható jogosultsági logikával;
- éves monitoring: demográfiai, munka–család és hozzáférési indikátorcsomag.

Felhasznált irodalom

II. János Pál pápa. (1982). *Familiaris consortio: Apostoli buzdítás a keresztény család feladatairól a mai világban*. (Fordította: Diós István.). Budapest: Szent István Társulat. (Az eredeti mű 1981-ben jelent meg.)

XI. Piusz pápa. (1931). *Quadragesimo anno*. Vatican. https://www.vatican.va/content/pius-xi/en/encyclicals/documents/hf_p-xi_enc_19310515_quadragesimo-anno.html (Letöltés dátuma: 2026. április 17.)

Az Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa. (2007). *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*. Budapest: Szent István Társulat. https://www.szaktars.hu/szentistvantarsulat/view/az-egyhasz-tarsadalmi-tanitanasnak-kompendiuma-az-igazsagsag-es-beke-papai-tanacs-a-2007/?utm_source=chatgpt.com&pg=0&layout=s (Letöltés dátuma: 2026. április 17.)

- Becker, G. S. (1981). *A treatise on the family*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Becker, G. S. (1991). *A treatise on the family: Enlarged edition*. Cambridge, MA: Harvard University Press. <https://doi.org/10.4159/9780674020665>
- Cherlin, A. J. (2004). The deinstitutionalization of American marriage. *Journal of Marriage and Family* 66(4), 848–861. <https://doi.org/10.1111/j.0022-2445.2004.00058.x>
- Erdő, P. (szerk.). (2015). *Codex iuris canonici – Az Egyházi Törvénykönyv: Hivatalos latin szöveg magyar fordítással és magyarázattal* (5. kiad.). Budapest: Szent István Társulat.
- Eurostat. (2025). Fertility statistics. Statistics Explained. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Fertility_statistics (Letöltés dátuma: 2026. március 6.)
- Fraser, N. (2013). *Fortunes of feminism: From state-managed capitalism to neoliberal crisis*. Verso.
- Fűrész, T., Görög, N. (2018). A 2010-es évek családtámogatása. *Kapocs* 1(3), 39–45. <https://doi.org/10.63582/KAPOCS.2018.3.7>
- Harvey, D. (2005). *A brief history of neoliberalism*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780199283262.001.0001>
- Internal Revenue Service. (2025a). *Treasury, IRS issue guidance on Trump Accounts established under the Working Families Tax Cuts; notice announces upcoming regulations*. IRS. <https://www.irs.gov/newsroom/treasury-irs-issue-guidance-on-trump-accounts-established-under-the-working-families-tax-cuts-notice-announces-upcoming-regulations> (Letöltés dátuma: 2026. április 17.)
- Internal Revenue Service. (2025b). *Trump Accounts*. IRS. <https://www.irs.gov/trumpaccounts> (Letöltés dátuma: 2026. március 14.)
- Internal Revenue Service. (2026a). *Treasury, IRS issue proposed regulations for Trump Accounts contribution pilot program, Treasury Department to deposit \$1,000 into the account of each eligible child*. IRS. <https://www.irs.gov/newsroom/treasury-irs-issue-proposed-regulations-for-trump-accounts-contribution-pilot-program-treasury-department-to-deposit-1000-into-the-account-of-each-eligible-child> (Letöltés dátuma: 2026. március 14.)
- Internal Revenue Service. (2026b). *Treasury, IRS issue proposed regulations on how to open initial Trump Accounts under the One, Big, Beautiful Bill*. IRS. <https://www.irs.gov/newsroom/treasury-irs-issue-proposed-regulations-on-how-to-open-initial-trump-accounts-under-the-one-big-beautiful-bill> (Letöltés dátuma: 2026. április 17.)
- Katolikus Egyház. (1994). *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (2. kiad.). Budapest: Szent István Társulat.
- KSH. (2025a). *Magyarország 2024*. Budapest: Központi Statisztikai Hivatal. https://www.ksh.hu/evkonyvek/2024/magyarorszag-2024/pdf/magyarorszag_2024.pdf (Letöltés dátuma: 2026. március 6.)
- KSH. (2025b). *STADAT – 1.1. Népeség, népmozgalom (1941–)(3/3) [adatbázis]*. Központi Statisztikai Hivatal. https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_wntoo1c.html (Letöltés dátuma: 2026. április 17.)
- Lesthaeghe, R. (2010). The unfolding story of the second demographic transition. *Population and Development Review* 36(2), 211–251. <https://doi.org/10.1111/j.1728-4457.2010.00328.x>
- Magyar Államkincstár. (2023). *Gyakran ismételt kérdések (GYIK) – Életkezési támogatás és Start-számla*. <https://www.allamkincstar.gov.hu/csaladok-tamogatasa/gyermekvallalas-tamogatasa/gyik-Eletkezdesi-tamogatas-es-start-szamla-1> (Letöltés dátuma: 2026. március 6.)
- Magyarország Kormánya. (2023). *A magyar családtámogatási rendszer minden életszakaszban segítséget nyújt*. [Kormany.hu. https://kormany.hu/hirek/a-magyar-csaladtamogatasi-rendszer-minden-eletszakaszban-segitseget-nyujt](https://kormany.hu/hirek/a-magyar-csaladtamogatasi-rendszer-minden-eletszakaszban-segitseget-nyujt) (Letöltés dátuma: 2026. március 6.)
- Magyarország Kormánya. (2025). *Kalkulátor az szja-mentességhez és a családi adókedvezményekhez*. [Kormany.hu. https://kormany.hu/hirek/kalkulator-az-szja-mentesseghez-es-a-csaladi-adokedvezmenyekhez](https://kormany.hu/hirek/kalkulator-az-szja-mentesseghez-es-a-csaladi-adokedvezmenyekhez) (Letöltés dátuma: 2026. március 6.)
- McLanahan, S. (2004). Diverging destinies: How children are faring under the second demographic transition. *Demography* 41(4), 607–627. <https://doi.org/10.1353/dem.2004.0033>
- McQuillan, K. (2004). When does religion influence fertility? *Population and Development Review* 30(1), 25–56. <https://doi.org/10.1111/j.1728-4457.2004.00002.x>
- MNB. (2024). *CSOK PLUSZ hitelprogram*. Magyar Nemzeti Bank. <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/hitel-lizing/jelzalog-hitelek/csok-plusz-hitelprogram> (Letöltés dátuma: 2026. március 6.)
- NAV. (2025). *Magasabb összegű családi kedvezmény július 1-től*. Nemzeti Adó- és Vámhivatal. https://nav.gov.hu/sajtoszoba/hirek/Magasabb_osszegu_csaladi_kedvezmeny_julius_1-tol (Letöltés dátuma: 2026. március 6.)

NAV. (2026). *Szja adóalap-kezdemenyek (Információs füzet 73.)*. Nemzeti Adó- és Vámhivatal. https://nav.gov.hu/pfile/file?path=%2Fugyfeligiranytu%2Fnezzen-utana%2Finf_fuz%2F2026%2F73.-Szja-adoalap-kezdemenyek-2026.-01.-16 (Letöltés dátuma: 2026. március 6.)

OECD. (2005). *Babies and bosses: Reconciling work and family life (Vol. 4: Canada, Finland, Sweden and the United Kingdom)*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264009295-en>

OECD. (2025). PF1.1: *Public spending on family benefits* (Updated February 2025). OECD Family Database. https://webfs.oecd.org/els-com/Family_Database/PF1_1_Public_spending_on_family_benefits.pdf (Letöltés dátuma: 2026. március 6.)

Susánszky, A., Ádám, S. (2022). Munka-család konfliktus alakulása a 18–40 évesek körében. *Kapocs* 5(1), 63–69. <https://doi.org/10.63582/KAPOCS.2022.1.7>

Jogszabályi hivatkozások

Magyarország Alaptörvénye. (2011. április 25). Nemzeti Jogszabálytár. <https://njt.hu/jogszabaly/2011-4301-02-00> (Letöltés dátuma: 2026. március 6.)

2005. évi CLXXIV. törvény a fiatalok életkezdési támogatásáról. Nemzeti Jogszabálytár. <https://njt.hu/jogszabaly/2005-174-00-00> (Letöltés dátuma: 2026. március 6.)

2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről. Nemzeti Jogszabálytár. <https://njt.hu/jogszabaly/2011-211-00-00> (Letöltés dátuma: 2026. március 6.)

43/2012. (XII. 20.) AB határozat a családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény 7. § és 8. §-ai alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről. Nemzeti Jogszabálytár. <https://njt.hu/jogszabaly/2012-43-30-75> (Letöltés dátuma: 2026. március 6.)

44/2019. (III. 12.) Korm. rendelet a babaváró támogatásról. Nemzeti Jogszabálytár. <https://njt.hu/jogszabaly/2019-44-20-22.1> (Letöltés dátuma: 2026. március 6.)

518/2023. (XI. 30.) Korm. rendelet a családok otthonteremtését támogató kedvezményes CSOK Plusz hitelprogramról. Nemzeti Jogszabálytár. <https://njt.hu/jogszabaly/2023-518-20-22.5> (Letöltés dátuma: 2026. március 6.)